

Նիջագային

ԶԱՐՈՇԱԿԱՆ

«Ազատությունը» ավարտեն, չեչեներեն, չեբեգերեն

«Ազատությունը/Ազատություն» ռադիոկայանը, որը ֆինանսավորվում է ԱՄՆ Կոնգրեսի կողմից և հեռարձակվում Արևելյան, Գարավ-Արևելյան, Կենտրոնական Ասիայի, Գարավային Կովկասի, Մերձավոր Արևելքի երկրներում, Ռուսաստանում, մոտ աղաղակյալ կսկսի 3-րդ սիսային Կովկասի երեք լեզուներով՝ ավարերեն, չեչեներեն և չեբեգերեն ռադիոհաղորդումները:

«Ազատությունը/Ազատություն» ռադիոկայանի նախագահ Թոմաս Դայնը նշել է, որ վերոնշյալ երեք լեզուներով հաղորդումները, ինչպես ռադիոկայանի բոլոր ծրագրերը, կդադարանան անաչառ, հավասարակշռված նորություններ, վերլուծություններ, ռեպորտաժներ:

Որոշ փորձագետներ մղում են, թե ավարերեն, չեչեներեն և չեբեգերեն ռադիոհաղորդումները Ռուսաստանի համար սազմադրական են, եւ այս եղանակով ԱՄՆ-ը սկսում է 3-րդ սիսային Կովկասում հաստատվելու, Ռուսաստանին 3-րդ սիսային Կովկասից դուրս մղելու ծրագրված գործընթացը: Այն, ինչպես Գարավային Կովկասի փորձն է հուշում, սկսվում է «ուղեղների վազուցումով»:

HFM-ը սիրացավ «Մարի Էլերի» կառնակալի 42 տոկոսին

Պակեթազարդ հանդեսների համաշխարհային խոշորագույն հրատարակիչը ֆրանսիական «Hachette-Filipacchi Medias» (HFM) կոնցեռնը դեռ անցյալ տարվա ամռանից ջանում էր ձեռք բերել դարձյալ ֆրանսիական «Մարի Էլեր ալթոն» հրատարակչության

բաժնեմասերի մի մասը: Փետրվարի 8-ին HFM-ի նախագահ և գլխավոր սեփականատեր Ջեյմս Դեյվիսը հրատարակեց վերջապես իրականություն դարձավ նրա ֆիրման սիրացավ «Մարի Էլերի» կառնակալի 42 տոկոսին: «Լիբերտասին» թերթը գրում է, որ գործարհից գոն է նաև «Մարի Էլերի» գլխավոր սեփական էլիթն Պրուվո Բերին: «Մեր ընկերության անկախությունն ապահովված է: Մեզ մնում ենք ընտանեկան ֆիրմա», հայտարարեց նա լրագրողներին: Մինչ այդ նա ամուսնուհանձնարեց իր կնոջ հետ՝ Սիլվիայի հետ: «Օրենալ» ֆիրմայի բաժնեմասերի 49 տոկոսը ձեռք բերելու համար: Դրա շնորհիվ էլիթն Պրուվո Բերին հիմնեց «Լորել» ընտանեկան հոլդինգը, որի կառնակալի 58 տոկոսը Պակեթազարդ է Բերի ընտանիքին և Մարի-Լորին:

Գործարհի գլխավոր արդյունքն այն է, որ Ֆրանսիայում միավորվեցին կանանց երկու խոշորագույն միջազգային հրատարակչություններ՝ «Էլը» և «Մարի Էլերը» (վերջինս լույս է տեսնում 23 երկրում): Ժեյմսը դեռ Ռոմանիոյի գործարհի շնորհիվ ի չի դարձրեց Պակեթազարդ հանդեսների հրատարակման աղաղակյալ օտարերկրացի ձեռնարկատերերի Ֆրանսիա քաղաքացիությանը:

«Մարի Էլեր ալթոն» ֆիրմայի դրամաշահմանությունը մեկ միլիարդ ֆրանկ է, 1999 թ. եկամուտը կազմել է 145 մլն ֆրանկ: Ֆիրման 23 երկրում հրատարակում է 9 հանդես, որոնցից ամենահայտնի «Մարի Էլերն» է: HFM խոշորագույն կոնցեռնի դրամաշահմանությունը ծավալը 15,3 մլրդ ֆրանկ է, 1999 թ. եկամուտը կազմել է 821 միլիոն: HFM-ն աշխարհի 32 երկրում լույս է ընծայում 200-ից ավելի հրատարակչություն, սեփականատերն է «Էլ», «Պարի Մասը» միջազգային հանդեսների, հեռուստածրագրերի հանդեսի և այլն:

Մթննշարի ռազմավարական հետազոտությունները կենտրոնի փորձագետ Ֆ. Դեմերմանն արդյունավետ «Մեդիաթեյ» գործակալությանը սված հարցազրույցում կարծիք է հայտնել, թե այսօրվա դրությամբ «Բաբու-Չեյիան» նավթա-սարի կառուցման հավանականությունը 60-70 տոկոս է: Ինչպես գրել է «Ազգը» փետրվարի 9-ի համարում («ԱՄՆ վարչակազմը չի հովանավորում Բաբու-Չեյիան նախագիծը»), ԱՄՆ նախագահի և Պետությանը կաստիական սարածաբանի ենթա-

ջանում: Ենթադրում են, ԱՄՆ նոր վարչակազմը կդադարանի «Բաբու-Չեյիան» նախագիծը, ինչպես նաև չի վերացնի Իրանի նկատմամբ Պատժամիջոցները: «Ես չեմ ունի, թե 2004 թ. գարնանը խողովակաշարով կհոսի առաջին նավթի խմբաբանակը, սակայն, կարծում են, «Բաբու-Չեյիան»-ի կառուցումն իրատեսական է մի քանի տասնամյակում: Նախ, նախագիծը ճանաչողներ կենտրոնակ է, թեև նավթային ընկերությունները դա չեն խոստովանում, աղա, ամենայն հավանականությամբ,

մի Պատժամիջոցներ չեն սահմանել, հովանավորական խմբին մաս կազմելուց հրաժարվել են Exxon-ը, Perzoil-ը, Lookoil-ը: Եվ ամենակարևորը British Petroleum-ը, որին Պատժամում է դադարեցրել «Քաշազան» հանրավայրի քահանազորման 9,5 տոկոսը, որոշել է իր բաժնեմասերը վաճառել ֆրանս-բելգիական Total Fina Elf ընկերությանը: Ինչպես հայտնի է, Total Fina Elf-ը կողմնակից է «Քաշազանի» նավթը միջազգային շուկա հասցնելու Իրանի սարածով: Սա, ըստ փոր-

թյունից, Վաշինգտոնում լուրջ կոնտրոլ «Բաբու-Չեյիան» խողովակաշարի մասին: Չորսի բացառել, որ ավանդական ռուսամեծ հայերին առաջարկվի զայթակրիչ նախագիծ Բաբու-Չեյիանի ամենակարևորը, որն անցնում է Հայաստանով: Սա, ամուսնու, ավելի մանկից անհավանական:

Իսկ անդրկասպյան զազասարը

Փորձագետ Դեմերմանն անդրադառնալով անդրկասպյան զազասարին, որը թուրմենական

«Բաբու-Չեյիան» նավթա-սարի կառուցման հավանականությունը 60-70 տոկոս է»

Կարծում է ամերիկացի փորձագետ Ֆ. Դեմերմանը

զակիրների հարցերով հասնել խորհրդակցական, դեպքում էլ Չոնսն ասել է. «Բաբու-Չեյիան խողովակաշարը չի կառուցվի այնքան ժամանակ, քան ինչ նավթային ընկերությունները չվճեն սնտեսական առումով նյութակաշարում: Եթե նայենք խողովակաշարի ռազմավարական նյութակաշարին, աղա դրանց մեջ չկա մեկը, որը Պատժամիջոցային շարժանանար ԱՄՆ նոր վարչակազմի կողմից: ԱՄՆ-ը ցանկանում է խողովակաշարի կառուցումը, որպեսզի մերձկասպյան Պետությունները Ռուսաստանից սնտեսադրեն կախված չլինեն»: Փորձագետ Դեմերմանի կարծիքով, էլ Չոնսն հայտարարությունը չդիմաց է ընդունել որպես «Բաբու-Չեյիան»-ի աներկար աջակցություն, այլ Հարավային Կովկասում ԱՄՆ նոր վարչակազմի փառաբանության ուղեկցի: «Ցավով, ոչ նախագահ Բուրբ, ոչ փոխնախագահ Չեյնին, ոչ ազգային անվտանգության հարցերով խորհրդակցական Ռայսը հասկանալի կերպով չեն հայտարարել ինչպիսիք է ԱՄՆ փառաբանությունը կաստիական սարածաբանի

Բուրբ կարունակի Զինթոնի կաստիական սարածաբանում որդեգրած փառաբանությունը», ասել է Դեմերմանը, ընդհանրապես նշելով, թե լայն կախված է նաև Պատժամիջոցային դիրքորոշումից: Ամերիկացի փորձագետը հասնել է, որ եթե «Բաբու-Չեյիան»-ի կառուցման արժեքը գերազանցի 2,4 մլրդ դոլարը, աղա հաստատ չի կառուցվի: Հիշեցնենք, համաձայն առաջարկ նավթային ընկերությունների գնահատումների, այդ թվում ամերիկյան, նավթա-սարի արժեքը ճանաչվում է 2,8-4 մլրդ դոլարի սահմաններում, գումարած նաև այն, որ «Բաբու-Չեյիան» անցնում է մի քանի անհանգիստ սարածաբաններով, ինչը նշանակում է լրացուցիչ անընդհանրաբան նավթա-սարի հսկողությունն իրականացնելու համար: Դեմերմանին մտահոգում են մի քանի հանգամանակներ են. «Բաբու-Չեյիանի» հովանավորական խմբում մերժված ընկերությունները, որոնց ֆինանսական միջոցներով ղեկավարում է կառուցվի խողովակաշարը, ոչ

ծագեցի, «Բաբու-Չեյիանի» կառուցման համար սազմադրական են:

«Բաբու-Չեյիան» կարող է անցնել Հայաստանով

Երբ սկսվեցին խոսակցությունները Կասպիցի նավթի աստղաբաշխական ծավալների շուրջ, ԱՄՆ-ում սկսեցին փնտրել կաստիական նավթը համաշխարհային շուկային առաջարկելու հնարավոր երթուղիները: Հիշում ենք, որ այլեւայլ ուղիների հետ փնտրվում էր նաև կաստիական նավթը Լեռնային Ղարաբաղով և Հայաստանով Թուրքիա հասցնելու սարբերակը: Այսօր են չի բացառվում, որ կրկին հրատարակ ներքին «հայկական» սարբերակը: Կասպիցից խողովակաշար կառուցելով ԱՄՆ-ը նախ է առաջ ցանկանում է սնտեսական առումով Ռուսաստանի ազդեցությունից կտրել հարավկովկասյան հանրապետությունները: Բավական է Արդեշանը, Կրասնոդարը և Հայաստանն ազատագրվեն ռուսական զեռու-

նավթը Արդեշանի և Կրասնոդարի սարածով ղեկավարելու հասցնելու Թուրքիա, ասել է. «Դա «ստեղծված», բայց ոչ «մեռած» նախագիծ է: Գազասարի շինարարության շուրջ բանակցությունները ստալակելու մեջ, ինչպես մղում են ամերիկացիները, գլխավոր մեղավորը Թուրմենբաշին է: Պակաս չէ նաև Թուրքիայի մեղքը, որի համար առաջնային է «Կասպիցի ԷՄ» գազամուղը, որը ռուսական երկնագույն վառելիքի Սեյ ծովի հասակով կհասցնի թուրքական նավահանգստային Սամսուն ֆաղաբ»:

Ժամանակին, երբ անդրկասպյան զազասարի շինարարությունը ԱՄՆ-ը լուրջ կարեւորություն էր տալիս, Հայաստանին Վաշինգտոնում առաջարկում էր օգտվել այդ խողովակաշարից Կրասնոդարից առանձին գիծ հասցնել հայ-վրացական սահման: Սա են ամերիկյան ցանած էր, որ նյութակաշարի հետադարձում Իրան-Հայաստան զազասարի շինարարության խոչընդոտելու:

ԹԱԹՈՒՆ ՆԱԿՈՒԲՅԱՆ

Կուրա. Դիվանագիտական վեճեր և ձերբակալություններ

Կուրան իր դեպքում Բուենոս Այրեսից հետ է կանչել «անորոշ ժամանակով»: Կուրա-Արգենտինա հարաբերությունները լարվեցին փետրվարի 3-ին Հավանայում կայացած սնտեսագիտական համագումարից հետո, երբ Պարագվեյ, որ Արգենտինան մտադիր է ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների հանձնաժողովում անցյալ տարվա դեպքով կարգի վերականգնել Կուրային դատարանը պահանջում օգտին: Այդ օրը Կուրայի առաջնորդ Ֆիդել Կաստրոն 6 ժամանակ ելույթում Արգենտինայի սնտեսությունը փնտրեցից հետո հայտարարեց. «Արգենտինան Կուրայի դեմ է կենտրոնացնում սնտեսական օգնության դիմաց: Դա հավասարազոր է յանկիների ոտքերը լիզելուն»:

Դեմերմանի կարծիքով, էլ Չոնսն հայտարարությունը չդիմաց է ընդունել որպես «Բաբու-Չեյիան»-ի աներկար աջակցություն, այլ Հարավային Կովկասում ԱՄՆ նոր վարչակազմի փառաբանության ուղեկցի: «Ցավով, ոչ նախագահ Բուրբ, ոչ փոխնախագահ Չեյնին, ոչ ազգային անվտանգության հարցերով խորհրդակցական Ռայսը հասկանալի կերպով չեն հայտարարել ինչպիսիք է ԱՄՆ փառաբանությունը կաստիական սարածաբանի

Դեմերմանի կարծիքով, էլ Չոնսն հայտարարությունը չդիմաց է ընդունել որպես «Բաբու-Չեյիան»-ի աներկար աջակցություն, այլ Հարավային Կովկասում ԱՄՆ նոր վարչակազմի փառաբանության ուղեկցի: «Ցավով, ոչ նախագահ Բուրբ, ոչ փոխնախագահ Չեյնին, ոչ ազգային անվտանգության հարցերով խորհրդակցական Ռայսը հասկանալի կերպով չեն հայտարարել ինչպիսիք է ԱՄՆ փառաբանությունը կաստիական սարածաբանի

Ֆիդել Կաստրոն ջանում է աղաղակյալ, թե երկրում ինքը լիովին վերահսկում է իրավիճակը: Անցյալ տարի ԱՄՆ-ի կողմից փորձվել էր Գոնսալեսի վերադարձման ղեկավարությունը Կաստրոյին դրոշմ բազմադասելու «հայրենասիրական ֆալցեր»: Զբոսաշրջության զարգացումը սարադրամ էր քերում Կուրային, բայց միաժամանակ ցույց էր տալիս վարչակարգի խոշոր թերությունները: Կուրացիների կենսաապրումները չեն բարելավվում: Հյուրանոցների վերածված բազմաթիվ շինություններն անխնամ վիճակում են: Բուենոս Այրեսում ցանկ էր դեղորայք և սարբերակումներն անբավարար են: Մանկավարժների թիվը կրճատվել է, ֆանդի նրան վաս են վարձատրվում: Եստեղը նախընտրում են դառնալ մասուցող կամ արհեստավոր:

Օտարերկրացի լրագրողները նշում են, որ Կուրայում վերջերս աճում է ժողովրդի դժգոհությունը: Միաժամանակ ավելանում են դժգոհների ձերբակալման դեպքերը: Ընդդիմադիր կազմակերպությունների սվալների համաձայն, միայն հունվարին հավանաբար 200 դեմ է եղել ճշտումներ, ձեռք բերված ձերբակալություններ:

Պ. Բ.

Փետրվարի 4-ին Արգենտինան առկախեց իր մասնակցությունը Կուրայի հետ սնտեսական համագործակցության հանձնաժողովի աշխատանքին, որպեսզի «վերլուծի երկկողմ հարաբերությունների աղաղակը»: Բուենոս Այրեսում Կուրայի դեպքում հայտարարեց, թե Արգենտինան «ստոր ծառայություն է մատուցում»: ԱՄՆ-ին, Պատժամիջոցները նրա հակակուրապական փառաբանությունները: Ավելի վաղ դիվանագիտական շահ միջադեպ էր ծագել չեխ-կուրայական հարաբերությունները:

Վերջին ամիսներին Ֆիդել Կաստրոյի վարչակարգի ձեռնարկած կտրուկ միջոցները «Ֆիդալ» թերթը բացատրում է Կուրացի

կենտրոն բանակի գլխավոր հրամանատար Ռուլ Կաստրոն (Ֆիդելի եղբայրը) նույնիսկ խոսել էր եղբոր մոտալուս մահվան մասին:

Մշակույթ

Սահման... ասում են նաեւ ռե-
սական սահման: Լիարյուն հայրե-
նի շնորհիւ ամբողջ Հայի համար
«սահման» հասկացությունը դժ-
վար ընկալելի է:

*«Ես որ էլ մեծ էստեղծ,
Հողն ինձ չի դառնի:
Քանի աշխարհ չար է,
Հողն էլ դալբցել է,
Մեջ աշխարհն էս չեմ մնա...»*
«Սասնա ծռեր»

Միայն խցանելով հազարա-
մյակների խորից սնվող ազգային
արյունասար անոթները, բանակա-

սրբազան ջրերով ոռոգվող Պատ
թագավորի եւ Մուսեղ Մամիկոնյա-
նի գլխավորած Հայոց բանակի
հաղթանակը (371 թ.) ծնած Չիրա-
վի դաշտը, Ս. Կարգան Չորավարի
եւ Կարգանանց նահապետների
(451 թ.) արյամբ սրբազորված Ա-
վարայրի դաշտը...

... «Սահմանից» այն կողմ են Ա-
նից, Վանը, Կարին-Երզրումը, Կար-
սը (ու՛ր էս, Չարենց), Մանազկե-
թը, Բաղեթը (որտե՛ղ էս, Սարյան):
Իսկ միգրացիոն մեծ էլ նրանց հետ լի-
նելու համար ռեժիսորներն «սահ-
մանից» այն կողմ, ասել է թե՛ «ար-
սասահմանից»:

մի միջնաբերդը, Կարսի Ս. Առաֆ-
նոց, Փրիսուս գյուղի եկեղեցիները
վերածել են մզկիթների: Ամբողջ տա-
րածներ են ամայացնում...

Որքան փանդում են, այնքան կան-
գուն է ՀԱՅՈՑ ՓԱՌՔԸ ՀԱՅԿԱՆ
ՈՂՈՎ ԶԱՐԹՈՆՔ ԱՊՐԱԾ
ԱՐՑԱԽԻ ԱԶԱՍԱՍԱՐՏԻ ՆՈՐ
ՎԿԱՆԵՐՈՎ:

*«Ըն հոր վրեժ մնացե՛ք զեփն,
Հիմի դու չե՛ս գա Ենր վրեժ
առնենի:
Ախր, դու էլ Սասնա սան
խոյրենն էս»:*
«Սասնա ծռեր»

Կենդանի հայրենիք

Իսկ եթե արյունը հոսում է Արածա-
նի, Երասխի եւ Տղմուշի, Գինեկի,
ճորխի երակներով, սիրտը հովանում
է Բյուրակնի ու Սասունի աղբյուրնե-
րով: Աղբյուր Սերոբի արահետով
գնաս կգաս այնտեղ, ուր Սասնա ծռե-
րի ժամանակներն են հոսում...

*«Ով որ գրեալ ասիկ ջրի ակըն
զսնե,
Ու գիր տունն էլ շինե վեր էղ ջրին,
Էնոր զավակն էլ որ ըլնի,
Էղոթես զորեղ կըլնի,
Էնոր մոտեն ազնանցորդի կըլնի,
Էնոր տղե՛կ կտրի՛մ կըլնին»:*
«Սասնա ծռեր»

Ասում են Եղեռն, Մեծ Եղեռն...
բայց հոգու այնով ԿԵՆԴԱՆԻ են
երկնում, ջրում, կարկաշատիս աղ-
բյուրներում: Մեռած են նրանց տե-
ղը հափճակածները, այնքան մե-
ռած, որ մեր Հայոց լեռների վրա ի-
րենց սանդղատներն ու մոնոցով
«հողի սիրոց» բարբառանք են ա-
նում: Ուրեմն, չես տեսնում նրանց,
չես լսում նրանց, չկան եւ վերջ:

Որքանով է կենդանի հազարա-
մյակների խորից լուսարձակող
ՀԱՅՈՑ ՈՂՈՎ, որ մինչեւ այսօր փչ-
վոր թուրք էլուզակը փանդում է նա
կերտած եւ հավիտենականության
կնիքով օժտված ֆրիսոնեական սր-
բավայրերը Բազմայրը, Խծկոնը,
Տեկորը, Բազավանը, Վարազավան-
ը, Ս. Կարաթեփի, Ս. Հովհաննեսի
եւ Տիրմկասար Առաֆնոց վանքերը,
փոխում-աղավաղում հին հայոց
բնիկ տեղանունները... Կարին-Երզրու-

Ոչ ոք չի գա մեր նախնիների ա-
րյամբ եւ կենդանի հիշատակով սր-
բազորված Մեծ հայրենիքի զա-
հաղան կանգնի: Գոնե այդ դասը
լավ են սովորել: Ուրեմն, եթե սահ-
ման, աղա՛ստ «Սահմանի իմաստա-
բաց»: Երբորդ հազարամյակում Հա-
յոց նոր սերունդները ժամգով
ծածկված փեշալարերը կհեռացնեն
եւ Ազգը կդառնա ՓԱՌՔԻ
ՊԱՍԿՈՎ:

2000 թ. օգոստոսի ղեղի
Արմավրյան Հայաստան
հայոց հիմնավոր
սրբավայրերը այցելած
ուխազնագետներից
ԷՐՈՒՐՈՎ Լ. ՂԱՆԵՆԵՆԻՍ
Պատմ. գիտ. դոկտոր

նության եւ հոգու վրա բռնություն
գործարելով, աշխարհի համա-
կարգված կեղծիքի մամլիչի սակ
կարելի է (անկարելի է) ասել Արա-
րաս-Մասիսը, Սիփանը, Սերմանց-
Բյուրակնյանը, Նեմուրը, Սասունը
եւ Վաստուրականը, Բարձր Հայրը
եւ Տայի լեռները «սահմանից»
այն կողմ են:

Քեանարվեստին նվիրված մի կյանք

Էջմիածնի Շառլ Ազնավուրի անվան
դրամատիկական թատրոնի դերասա-
նուհի Սեդա Գրիգորյանի կյանքն ազ-
նիվ արվեստագետի կյանք է: Կես դար
տալյուրեն նա հանդիսատեսին ըն-
ծայեց խոսի հմային ու կյանքի ճե-
մարտությունը, արվեստի կազմողիչ
ու զմայլելի, դաստիարակիչ ու զար-
մանահրաշ խոսքերը: Եվ այդ բոլոր-
ը՝ բարձր արվեստով, վարակիչ
զգացմունքայնությամբ, ինքնատիպ
հմայնով ու ծայրի գրավորությամբ:
Նրա թեմբլը սկսվեց 1951 թ.-ից:
Թատրոնը ներկայացրեց նախի Չա-
րյանի «Վրեժ» դրաման: Սեդայի
կերտած Լարիսայի կերպարը տղավո-
րիչ էր ու համակրելի: Հ. Պարոնյա-
նի «Շողոմոսը» (Սոֆի), «Ասամա-
բույժն արեւելյան» (Մարթա), Գ.
Սուրբուկյանի «Պեղո» (Էփեմիա),
Ա. Պապայանի «Աշխարհն, այո,
ուռ է եկել» (Վիկտորյա), Ա. Սուս-
րոկովի «Ես, հարսնացու ես...»
(Սորաբյուր) եւ ասանյակ այլ ողես-
ներում կերտած նրա կանացի կեր-
պարները հանդիսատեսի հիշողու-
թյան մեջ մնացին անմոռանալի:
Տարիներ հետո էջմիածնի թատրո-
նում ավելի հասունացավ: Հայ
դրամատուրգների գործերի հետ թե-
մարկեցին Ա. Չեխովի, Ա. Ֆրանսի,
Գ. Խուգանի, Շեքսպիրի եւ այլոց
ստեղծագործությունները:
Թատրոնը երկու անգամ արժանա-
ցավ համամիութենական փառատո-

ների դափնեկրի կոյմանը, հանդես
եկավ Մոսկվայի, Թբիլիսիի, Թեհրա-
նի, Դոնի Ռոստովի եւ այլ փառաբե-
րի հանդիսատեսի առջեւ:

Էջմիածնի Կոմիտասի անվան մշա-
կույթի թատրոնում կազմակերպված
մեծարժան երեկոն նվիրված էր սիր-
ված դերասանուհու ծննդյան 70-ե
թեմական գործունեության 50-ա-
մյակներին: Շատերն էին ուզում ի-
րենց սրտի ջերմությունը, սերն ու
գուրգուրանքը փոխանցել նրան: Ե-
րեկոն սկսվեց Գ. Դեմիրճյանի «Քաջ
Նազար» յոթերեկոյին հարմար-
եցված մի դրվագով: Թագավոր Նա-
զարը «գյաղեփին» հրամայում է Սե-
դա թագուհուն հանդիսավոր ծիսա-
կատարության նստեցնելու՝ ծաղ-
կեփեղեղի ու անհամար ծաղիկների
մեջ թաղված գահին: Եվ սկսվում է
էջմիածնի փառատոնային, մշա-
կույթի նախարարության, թատրո-
նական ընկերության, բազմաթիվ հիմ-
նարկ-ծեռնակությունների ներկայա-
ցուցիչների դերասան եւ այլ արվես-
տագետ ընկերների ողջույնի ջերմ
խոսքերի, հուշանվերների հանձնման
տարաբնույթի, երգի ու դաշի, երաժեշ-
կան խմբերի ելույթները: Հանդիսա-
տեսի ջերմ սերն արտահայտվում էր
բուռն ծափողոցայնությամբ: Հանդիսա-
տեսը երախտախոսույց էր լինում
ստացածի համար:

Մ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Շարակնոցը՝ գերմաներեն

Փետրվարի 2-3-ը Համբուրգի կաթ-
նիկ ակադեմիայում կազմակերպվեց
Հայաստանում ֆրիսոնեությունը ռե-
սական կրոն ընդունելու 1700-ամյա-
կին նվիրված մի միջոցառում, որի
գլխավոր ակորդը դարձավ Շարակ-
նոցի գերմաներեն հիմնադրող Իրա-
նաթուրքյան ներկայացուցչուհի ըն-
ծայումը:

Մեր նախորդ հրատարակումներում
արդեն ծանուցել ենք, որ բարակա-
նոցի հիշյալ թարգմանությունը ձեռ-
նարկել է իրականացրել են Հայլե
Վիթենբերգի Մարտին Լյուրեր համալ-
սարանի դոկտ. Դեման Գոլցը

եւ Հայլեի Սերոբ կենտրոնից դոկ-
տ. Արմենուհի Դոնուս-Արգարյանը: Գիրք
հեղինակների կողմից ներկայացվե-
լուց հետո հանդիսավորապես
հանձնվեց գերմանալեզու առաջ-
նոր Գարեգին արեմիսկոպոս Բեկ-
չյանին: Սուրբ Աննազարի (գերմանա-
կան 6-7 դդ. սրբերից) բարբառված
անցկացված տեղա-
ծրագրին ի թիվս այլոց դասախոսու-
թյուններ կարդացին դոկ. Հեման
Գոլցը, դոկ. Ռաֆֆի Բանդյանը, գեր-
մանալեզու թեմի առաջնորդը:

Մ. Ս.
Գերմանիա

ՇԱՐԱԿՆՈՑԻ ԱՇԽԵՐՈՎ

ՀԱՅԿԱՆ ԹՐԱՑՈՒՅՑ Փետրվարի 17

- Հայոց տնտեսի Ասակ օրը
- Ճեփե՛կ են՝
  - Գեորգ Դոդոյանը (1830 թ., Սիմֆերոպոլ, բանաստեղծ, մանկավարժ («Ծիծեռնակ»):
  - Նինա Մանուչարյանը (1885 թ., Թիֆլիս), ՀՀ ժող. արհեստի, բար-
ունի եւ կինոյի դերասանուհի:
  - Սեմյոն Հախումյանը (1930 թ., Երևան), գրականագետ, լրագրող:
  - Դավիթ Հովհաննեսը (Հովհաննեսյան, 1945 թ., Երևան), բանաստեղծ:
  - 440 թ. Վաղարշապատում, մոտ 78 տարեկան հասակում վախճանվել է
հայ գրի ստեղծող, հայ գրչության, հայագիր դրոշմի, հայ բարձրա-
նակա գրականության հիմնադիր, հայրենի առաջին ուսուցիչ, լու-
սավորիչ, մշակութային եւ հաս. գործիչ, հայ եկեղեցու վարդապետ
Սերոբ Մաշտոցը:

Փետրվարի 18

- Հայոց տնտեսի Մասիս օրը
- Ճեփե՛կ են՝
  - Դեմեթրի Դեմիրճյանը (Դեմիրճյան, 1877 թ., Ախալքալաք), գրող, ա-
կադեմիկոս («Վարդանան», «Քաջ Նազար»):
  - Հայկ Բժեկյանը (Գայ, 1887 թ., Թավրիզ), ռազմ. գործիչ, կոմունիստ
հրամանատար, լրագրող:
  - Համագաթ Բարբառյանը (1906 թ., Աղբյուր, գ. Չարախալ),
ԽՍՀՄ հերոս, գրադասակալի գործիչ գլխավոր մարզալ:
  - Ժան Էլոյանը (1912 թ., Խնուս, գ. Էլիտա), ՀՀ ժող. արհեստ, դերասան,
ասունհող:
  - Արամ Սաթուրցը (Սաթյան, 1913 թ., Թուրքմենիա, Բ. Մարի), արվեստի
վաս. գործիչ, կոմպոզիտոր («Չանգեզու»):

Փետրվարի 19

- Հայոց տնտեսի Ասահիս օրը
- Ճեփե՛կ են՝
  - Հովհաննես Թումանյանը (1869 թ., Լոռի, գ. Դեղ), հայ մեծ բանա-
ստեղծ, արձակագիր, գրական-հաս. գործիչ:
  - Հովսեփ (Ավետիս) Գաբրիելյանը (1820 թ., Կ. Պոլիս), լուսավորչական,
բարձրագույն, լեզվաբան («Տիեզերական լուսավորություն»):
  - 125 տարի առաջ Դուրբանում ծնվել է Հայաստանի եւ Վրաստանի ժո-
ղովրդական արհեստ, դերասան Խաչիկ Ալիխանյանը: Հայ դերասա-
ններից առաջինն է արժանացել Հայաստանի ժողովրդական արհեստի
կոյմանը:
  - Հովհաննես Դանալանյանը (1911 թ., Ախալքալաք), բանասիրական գիտ.
դոկտոր, լրագրող, գրականագետ:
  - 1931 թ., կյանքի 76-րդ տարում վախճանվեց ռուս. բանակի գեներալ-
մայոր Թովմաս Նազարբեկովը (Նազարբեկյան):

Ն. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Հայաստանի Ասվածաճաշային ընկերությունը

առաջարկում է «Նոր Կսակա-րանի» նոր, շեղ հրասարակու-թյուն, ընդամենը 1700 բվազ-ված օրինակով: Նաև հասուկ հրասարակություն մկրտության եւ ղտակադրության ասվածա-հաճո առիթներով նվիրելու հա-մար:

Գրախանութի հասցեն՝ Խորե-նացի 43, «Այրարա» կինոթա-րոնի հարեանությամբ, հեռա-խոս՝ 56-42-22

«ԱՌՅՈՒԾ ԱՐՔԱ» ՀԱՄԱԼԻՐ

Հրավիրում ենք Չեզ եւ Չեր երե-խաներին ուրախ ժամանցի եւ ծննդյան տոնակատությունների Բաֆֆու եւ Անդրանիկի փողոց-ների խաչմերուկում:

Հեռ.՝ 770023

ԹԵՔԵՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

Վարձով սրվող սարածվեր 130 մ եւ 150 մ մակերեսով, աղաիով-ված հեռախոսով, շուրջօրյա ջե-ռուցմամբ, հոսանքով եւ քրամա-ակարարմամբ:

Թեքեյան կենտրոնն ունի նաեւ լավ կահավորված, սեխնիկադե-սարավորված 2 դահլիճ մեծ եւ փոքր, նախասեված ասուխների, ժողովների, սեմինարների, ցուցա-հանդեսների եւ նման միջոցա-ռումների համար:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել հեռախոսով հասցեով Երևան, Խանջյան 50, Թեքեյան կենտրոն:

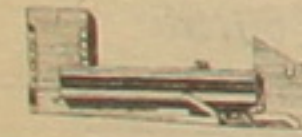
Հեռախոսներ՝ 573057, 576645, 572422

ՖՈՏՈ-ՕՊԵՐԱ

Չեր հուլիսը համընթե ԿՈՂԱԿ ժաղապենին: Մնացածը՝ «Ֆոտո օպերային»: Կստանա՞ր որակյալ լուսանկարներ:

Հասցեն՝ Բաղրամյան 1, հեռ. 52-83-75

THE TEKEYAN CENTER IN YEREVAN IS OFFERING FOR RENT

130 and 150 sq. meter sur- faces for office use, with per- manent water, electricity, heat- ing and telephone supply fac- ilities.

Two technically well- equipped halls (one big and one small) for press-confer- ences, meetings, seminars, ex- hibitions and similar activities.

For more information please contact the Tekeyan Center in Yerevan.

Address: Khandjian Str. #50, tel: 573057, 576645, 572422

ՁԻԳՁԱԳ

Այցելե՛ք մեզ

Երևան
Մայրա-Նովա 20, Հեռ. 54 27 57, 52 13 34
Մաճսոցի դող. 24, Հեռ. 53 76 75,
Արուսյան 22, Հեռ. 52 87 03
Ֆախս 151 975

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենսելը հայտարարում է մրցույթ Վանաձոր ֆաղափ Տարոն քա-ղամասի ԱՅԿ-ի շենքի վերանորոգման աշխատանքների համար: Այն շինարարական կազմակերպությունները, որոնք ցանկանում են մաս-նակցել մրցույթին, ղեկավար:

Ունենան սվյալ աշխատանքների կատարման համար ղախանջվող ղեկական «լիցենզիաները»:

Գրանցված լիցենզիայի տեղափոխում առնվազն 1,5 տարի:

Վերջին մեկ տարում կատարած լիցենզիայի 200.000 ԱՄՆ դոլարից ավելի նմանաշիղ աշխատանքներ:

Մրցույթի անցկացման ղայմանները եւ աշխատանքների ծավալնե-րը տախագրիկ կազմակերպությունները կարող են տսանալ հեռախոսով հասցեով:

Արմենսել ՀՉ ՓԲԸ, Ախարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28-70-66:

Նախաժամ մրցույթի փաստաթղթերը տսանալու համար դիմելը տա-հագրիկ կազմակերպությունները մրցույթի փաստաթղթերի համար ղեկավար է վճարեն 25.000 (տսանհինգ հազար) հայկական դրամ (անվե-րադարձ) Արմենսելի օգտին («Էլ չե Բի Աի-Հայաստան» բանկ, հ/հ. 001-125707-040): Վճարման անդորրագրի ղաճճենը ղեկավար է ներկա-յացվի մրցույթի փաստաթղթերը տսանալու:

Բացի վերը նշված վճարից, առաջարկի հեռ միասին մասնակց-ները ղեկավար է ներկայացնեն բանկի թողարկած երաճխավորագիր (մաս-նակցության համար): Մասնակցության երաճխավորագրի մանրա-մասները նշված են մրցույթի հրավերի համաղաճաստիսան կեճում:

Առաջարկությունների ներկայացման վերջին ժամկեճը՝ 2001 թ. մարտի 1-ին, ժամը 12-ին:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՉ ՀԱՄԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՆԵՏ ԿԱՊԻՏԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«ՎԵՐՆԱՏՈՒՆ»

նորածելության տրախ

Միջազգային մրցույթների հաղթող, մողեյոր Մովսես Գեուրգյանը հրավիրում է հազմվելու նորածել եւ հայալարի:

Հասցեն՝ Երևան, Կասյան 12
Հեռախոս՝ 22 00 47

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենսելը հայտարարում է 16 KB GSM Phase 2 SIM ֆա-րսերի մասակարարման մրցույթ:

Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչղես ՀՀ-ում գրանց-ված, այնղես էլ արտասահմանյան մասակարարները:

Մրցույթի անցկացման ղայմանները եւ ղախանջվող ֆա-րսերի սեխնիկական նկարագրությունը տախագրիկ կազմա-կերպությունները կարող են տսանալ հեռախոսով հասցեով:

Արմենսել ՀՉ ՓԲԸ, Ախարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28-70-66:

Նախաղես տեղեկացվում է, որ առաջարկի հեռ միասին մասնակցները ղեկավար է ներկայացնեն բանկի թողարկած ե-րաճխավորագիր (մասնակցության համար), որի բացակայու-թյան դեղմուում առաջարկը չի ընդունվի: Մասնակցության ե-րաճխավորագրի մանրամասները նշված են մրցույթի հրա-վերի համաղաճաստիսան կեճում:

Առաջարկների ներկայացման վերջին ժամկեճը՝ 2001 թ. մարտի 21-ին, ժամը 12-ին:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՉ ՀԱՄԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՆԵՏ ԿԱՊԻՏԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«Կերամիկա» ընկերությունը հրավիրում է աշխատանքի բարձրագույն կրթություն ունեցող մինչեւ 35 տարեկան ճարտարաղեսների:

ղայմաններին ծանոթանալու համար խնդրում ենք դիմել հեռախոսով հասցեով Ավան 4, տուն 19, հեռ. 61 63 00: ղեկավար է ներկայացնալ հարցազույցի ամեն օր, բացի տարաք եւ կիրակի օրերից, ժ. 17:00-18:00: Անհրաճեճ է ներկայացնել իննակենսագրություն հայերեն կամ ռուսերեն:

FULBRIGHT AMERICAN STUDIES INSTITUTE PROGRAM 2001

The Bureau of Educational and Cultural Exchanges of the U. S. Department of State together with The United States Embassy in Armenia are pleased to announce the Fulbright American Studies Institute Program 2001. The program is designed as a rigorous six-week faculty level seminar for multinational groups of university teachers, researchers and secondary educators. This year ten summer institute programs are offered:

- 1. American studies for secondary school educators (2)
- 2. The civilization of the United States
- 3. U. S. Constitution: Origins, evolution and contemporary issues
- 4. Reform in American history and law
- 5. U. S. political system
- 6. American studies for university faculty
- 7. American regional diversity: The South, Southwest and New England
- 8. Contemporary American literature
- 9. Reading America: The United States through literature

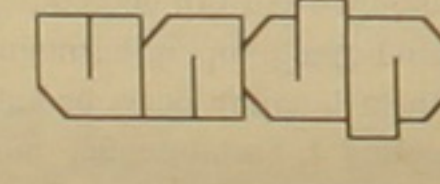
Eligibility: Applicants should be university faculty including teachers, trainers, department chairs, curriculum developers, textbook writers, scholars and secondary educators. Good knowledge of English is required. Application forms are available at the U. S. Embassy.

Deadline for submission of applications is March 16, 2001.

A short description of the programs is posted on the Embassy notice board.

For detailed information about the programs, please contact Ms. Sosi Kakosian at the Public Affairs Section of the U. S. Embassy in Armenia.

E-mail: amerstudies@yahoo.com
Address: Baghramian Street 18, Yerevan

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ բնաղաիղաանության նախարարությունը եւ ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի հայաստանյան գրասենյակը «Կեն-սաբազմազանության ազգային ռազմավարություն եւ գործողությունների ծրագիր» նախագծի երկրորդ փուլի շրջանակներում հայտարարում են մրցույթ «Կենսաբազ-մազանության համար առաջնային հզորությունների ստեղծման կարիքների գնահատում եւ տեղեկատվական-կարգավորող մեխանիզմի կառուցվածքների ստեղծում» ծրագրի օգնականի տեղի համար:

- Ծրագրի օգնականը ղեկավար է ունենալ:
- բարձրագույն կրթություն շրջակա միջավայրին առնչվող բնագավառում
- միջազգային կազմակերպությունների հեռ աշխատանքի փորձ
- հաճվեճություններ գրելու կարողություն
- անգլերեն լեզվի եւ համակարգչի լիակատար տիրաղեսում
- թիմային աշխատանքի ունակություն

Աշխատանքի տեղողությունը՝ մեկ տարի, 2001 թ. մար-տի 1-ից:

ղախանջվող փաստաթղթեր՝ իննակենսագրություն (CV):

Ցանկացողները դիմեն ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի հա-յաստանյան գրասենյակ:

Հասցեն՝ Կ. Լիբկեղիտի 14
(Երեբունի հյուրանոցի հարեանությամբ):
Հայտերն ընդունվում են մինչեւ ս. թ. փետրվարի 23-ը: